

10.12.2024

Asia/12

12

Siivouspalvelun asiakasmaksut, yhteisöllisen asumisen ateriamaksut ja vammaispalveluiden ateria- ja ylläpitomaksut 1.2.2025 alkaen

Pöydälle 26.11.2024

HEL 2024-014298 T 02 05 00

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää, että 1.2.2025 alkaen siivouspalvelusta, yhteisöllisen asumisen aterioista ja vammaispalveluiden aterioista ja ylläpidosta perittävät asiakasmaksut ovat:

- siivouspalvelu 26,35 euroa/tunti
- yhteisöllisen asumisen ateriapaketti:
  - täysihoito 497,95 euroa kuukaudessa
  - puolihoito 373,50 euroa kuukaudessa
- vammaispalveluiden asumis- ja ylläpitomaksu 30 euroa kuukaudessa ja sähkö niissä asunnoissa, joissa se ei kuulu vuokraan 13,50 euroa kuukaudessa
- vammaispalveluiden ateriamaksut:
  - pääateria 6,10 euroa/ateria
  - väliateria 3,10 euroa/ateria

Samalla lautakunta kumoaa sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen 15.2.2022 § 26 sosiaalihuollon tasasuuruuksista asiakasmaksuista niiltä osin kuin se koskee yhteisöllisen asumisen ateriamaksuja ja vammais- ja ylläpitomaksuja sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen 20.11.2015 § 180 siltä osin, kuin se koskee siivouspalvelun asiakasmaksua.

Esittelijän perustelut

Projektisuunnittelija ***** on kutsuttuna asiantuntijana.

Lainsäädäntö

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystoimien palveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksujen enimmäismäärät on määriteltävä asiakasmaksulaissa sekä asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus). Palvelusta ei saa periä niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua (asiakasmaksulaki 2 §). Hyvinvointialue voi päätöksellään ottaa käyttöön laissa ja asetuk-

sessä esitettyä pienemmät maksut tai antaa palvelun maksutta. Helsingin kaupunkiin sovelletaan, mitä hyvinvointialueista on säädetty.

Muutosohjelma

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2024 toisessa ennusteessa on arvioitu toimialan toimintakatteen olevan noin 39,1 miljoonaa euroa ja tuloksen 33 miljoonaa heikompi kuin talousarviossa. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Täten vuoden 2024 ja sen jälkeen syntyneiden alijäämien tulee olla katettuna viimeistään vuoden 2027 tilinpäätöksessä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti 19.9.2023 § 183 käynnistää muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2026. Kaikilta hyvinvointialueilta on vuosineuvottelujen yhteydessä edellytetty muutosohjelman käynnistämistä vuoden 2023 aikana ja muutosohjelma on myös edellytyksenä toiminnan käynnistämistä saamiselle. Muutosohjelma koostuu viidestä laajemmasta kokonaisuudesta, joista yksi on tulojen lisääminen ja palvelutarjonnan määrittäminen. Tämän kokonaisuuden yhtenä toimenpidekokonaisuutena on asiakasmaksujen saattaminen lakisääteiselle maksimitasolle. Muut kokonaisuudet ovat palvelurakenne ja johtaminen, palveluverkon kehittäminen ja tilat, tuotantotapavalinnat ja hankinnat sekä yhteiset.

Esitetyt muutokset

Asiakasmaksujen muutoksia ja niiden taloudellisia vaikutuksia on arvioitu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla laajasti eri asiantuntijoiden toimesta käytettävissä olevilla tiedoilla.

Esitettyjen muutosten myötä yhteisöllisen asumisen ateriamaksujen asiakasmaksutulon lisäys olisi vuositasolla yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa, vammaispalveluiden ateriamaksujen asiakasmaksutulon lisäys olisi vuositasolla yhteensä noin 1,08 miljoonaa euroa, vammaispalveluiden ylläpitomaksun ja sähkön asiakasmaksutulon lisäys olisi vuositasolla 182 000 euroa ja siivouspalvelun asiakasmaksutulon lisäys olisi vuositasolla 58 000 euroa.

Huomioiden muutosohjelman mukaiset tavoitteet, tulisi palvelun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia enenevässä määrin saada katetuksi asiakkailta perittävillä asiakasmaksuilla. Esitetyillä asiakasmaksujen korotuksilla ja muutoksilla saadaan entistä paremmin katettua palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Huomioitavaa kuitenkin on, että maksutulojen kertymään vaikuttaa sosiaalihuollon tasamaksujen lakisääteisten asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuus. Tämän tekijän vaikutuksia ei ole pystytty maksutulojen kertymää arvioitaessa ottamaan huomioon.

Yhteisöllisen asumisen ateriamaksut

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 21 b §:n mukaista asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllistä asumista järjestetään henkilöille, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa on kohonnut iän, sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi.

Asiakas maksaa yhteisöllisessä asumisessa asiakasmaksun hyvinvointialueelle ja vuokran vuokranantajalle. Yhteisöllisen asumisen asiakkaalta voidaan periä asiakasmaksun lisäksi asiakkaalle suunniteltujen ateriapalvelujen maksut. Ateriamaksuissa asiakkaalla on valittavissa täysihoito tai puolihoito. Asiakas voi myös olla valitsematta aterioita olenkaan. Täysihoito sisältää kaikki päivän ateriat (aamupala, lounas, iltapäiväkahvi/välipala, päivällinen, iltapala) ja puolihoito sisältää puolet päivän aterioista (esimerkiksi aamupala, lounas, iltapäiväkahvi/välipala).

Yhteisöllisen asumisen ateriamaksut 1.2.2025 alkaen

Asiakasmaksuiksi esitetään 1.2.2025 alkaen:

	Asiakasmaksu 1.2.2025 alkaen, euroa/kuukausi	Asiakasmaksu 31.1.2025 asti, euroa/kuukausi
Täysihoito	497,95	433,00
Puolihoito	373,50	324,80

Vammaispalveluiden ateria- ja ylläpitomaksut

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumispalveluissa sekä päiväaikaisessa toiminnassa peritään ateriamaksuja ja asumispalveluissa ylläpitomaksuja.

Asiakas maksaa aterioistaan valitsemalla täyden ateriapalvelun tai käytön mukaisen ateriamaksun. Täyteen ateriapalveluun kuuluu päivittäinen aamiainen, lounas, päivällinen ja iltapala, jotka nautitaan asumispalveluyksikössä. Erityisruokavalion hinta määräytyy samoin kuin normaaliruokavalion. Ateriamaksut ovat seuraavat:

- täysi ateriapalvelu 13,80 euroa/päivä
- aamiainen 2,70 euroa
- lounas 5,30 euroa
- päivällinen 5,30 euroa
- iltapala 2,70 euroa

Vammaispalveluiden työ- ja päivätoiminta on maksutonta. Päivätoiminnan aterioista voidaan periä maksu. Maksu aterioista on muiden vammaispalveluiden ateriamaksujen mukainen. (asiakasmaksulaki 4 §)

Ylläpitomaksu kattaa sellaisia jokapäiväisiä kuluja, jotka syntyvät riippumatta siitä, onko henkilö vammaisen vai ei, ja joilla ei ole yhteyttä henkilön avun tai tuen tarpeeseen. Ylläpitomaksut ovat yksikkökohtaisia ja käyttöperusteisia. Maksu muodostuu sen perusteella, mitä seuraavista asiakas tosiasiallisesti käyttää:

- sähkö enintään 12,30 euroa/kk niissä asunnoissa, joissa ei ole sähkömittaria tai jos sähkö ei sisälly vuokraan
- yhteiskäytössä olevat siivoustarvikkeet ja -aineet sekä mahdolliset hygieniatuotteet enintään 5,10 euroa/kk
- saunamaksu enintään 10,30 euroa/kk (sauna vähintään kerran viikossa)
- yhteisissä tiloissa olevan pyykinpesukoneen tai pyykkituvan käyttö sekä mahdolliset pesuaineet enintään 5,10 euroa/kk (aina tarvittaessa ja asukaskohtainen maksu myös pestäessä pyykkejä samassa koneessa)

Mikäli asiakkaan tarvitsemisissa ylläpitotuotteissa ilmenee muutoksia, muutoksia vastaavaa asiakasmaksua aletaan periä seuraavan kuukauden alusta.

Vammaispalveluiden ateria- ja ylläpitomaksut 1.2.2025 alkaen

Kustannusten nousun myötä ateria- ja ylläpitomaksuja on tarpeen korottaa ja samalla ateria- ja ylläpitomaksuja yksinkertaistetaan.

Ateriamaksuja muutetaan siten, että jatkossa asiakkaalla on valittavissa pääateria (lounas, päivällinen) ja väliateria (aamupala, iltapala). Täydet ateriat ja osapäiväateria -valinnat poistuvat. Erityisruokavalion hinta määräytyy samoin kuin normaaliruokavalion.

Täysien aterioiden ja osapäiväaterioiden poistaminen selkeyttää asiakkaalle valittavissa olevia aterioita ja niiden kustannusta. Uusien ateriavalintojen myötä kirjaamisen virheet vähenevät, mutta samalla kirjaamisen määrän voidaan nähdä lisääntyvän. Uudet ateriavalinnat ovat tasapuolisia asiakkaille, kun asiakas maksaa vain syömistään aterioista ja maksu määräytyy sen perusteella.

Ylläpitomaksu muutetaan kiinteäksi päiväkohtaiseksi maksuksi, jolla katetaan sellaisia jokapäiväisiä kuluja, jotka syntyvät riippumatta siitä, onko henkilö vammainen vai ei, ja joilla ei ole yhteyttä henkilön avun tai tuen tarpeeseen. Ylläpitomaksu kattaa muun muassa yhteiskäytössä olevista siivoustarvikkeista, hygienia-aineista, yhteisissä tiloissa olevasta pyykinpesukoneen ja saunan käytöstä sekä yhteisissä tuloissa olevista tarvikkeista (esimerkiksi astiat, lehdet, televisio, internetyhteys) aiheutuvia kuluja.

Ylläpitomaksusta eriytetään sähkön maksu omaksi maksukseksi. Sähköstä peritään maksu niissä asunnoissa, joissa se ei kuulu vuokraan.

Maksun periminen ei edellytä sitä, että asiakas käyttää säännöllisesti kaikkia tukitoimia, tarvikkeita tai välineitä. Ylläpitomaksu laskutetaan, mikäli asiakas on kuukauden aikana vähintään viisi päivää paikalla. Ylläpitomaksua ei laskuteta, mikäli asiakas on paikalla alle viisi päivää.

Ylläpitomaksun muuttaminen yhdeksi kuukausimaksuksi helpottaa maksun määrätymisen ymmärtämistä ja on asiakkaalle selkeämpi. Lisäksi yksi yhtenäinen ylläpidon maksu vähentää maksuista syntyvää hallinnollista työtä.

Sähkön eriyttäminen ylläpitomaksusta on tasapuolista asiakkaille. Osalla asiakkaista sähkö kuuluu vuokraan tai sähköstä maksetaan asunnon sähkömittarin mukaan, ja jos maksu olisi ylläpitomaksun yhteydessä, osa asiakkaista maksaisi sähköstä kahteen kertaan.

Asiakasmaksuiksi esitetään 1.2.2025 alkaen:

- pääateria 6,10 euroa/ateria
- väliateria 3,10 euroa/ateria
- ylläpitomaksu 30 euroa kuukaudessa
- sähkö 13,50 euroa kuukaudessa

Asiakasmaksujen korotuksia ja muutoksia arvioitaessa on huomioitu, että asiakasmaksut pysyvät kohtuullisina. Arvioinnissa on otettu huomioon myös yleisesti hyvinvointialueiden ylläpidon asiakasmaksun taso.

Siivouspalvelu

Siivouspalvelu on Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla järjestettävää tukipalvelua, jota toimiala hankkii ostopalveluna sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen, terveys- ja päihdepalvelujen sekä perhe- ja sosiaalipalvelujen tukea tarvitsevien asiakkaiden koteihin. Palvelua järjestetään myös palvelusetelillä. Palvelu on tarkoitettu pääsääntöises-

ti kotihoidon ja asiakasohjausyksikön asiakkaille. Lisäksi kotisiivouspalvelua tuotetaan rintamaveteraaneille ja sotainvalideille.

Palvelu on tarkoitettu niille kotona asuville henkilöille, joiden toimintakyky on joko tilapäisesti tai pysyvästi alentunut siinä määrin, ettei henkilö itse tai omaisen tai läheisen avulla kykene siivoamaan tai järjestämään siivousta muulla tavoin.

Palvelu sisältää sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan määrittämien asiakkaiden, käyntikertojen ja keston mukaisen asunnon ylläpitosiivouksen. Siivous sisältää pölyjen pyyhkimisen, lattioiden nihkeä- tai kosteapyyhinnän, mattojen imuroinnin, keittiön puhdistuksen, kylpyhuone- ja wc-tilojen puhdistuksen sekä roskien ja lehtien viennin siivouksen päätteeksi.

Asiakkaat voivat saada siivouspalvelua kaksi tuntia kuukaudessa.

Tällä hetkellä siivouspalvelun asiakasmaksu on tulosidonnainen ja maksu määräytyy seuraavasti:

- henkilöiltä, joiden bruttotulot ovat enintään 1 138 euroa kuukaudessa ja talouksilta, joiden bruttotulot ovat enintään 1 575 euroa kuukaudessa, siivouksesta peritään 5,30 euroa/tunti.
- henkilöiltä, joiden bruttotulot ovat 1 138,10 – 1 422 euroa kuukaudessa ja talouksilta, joiden bruttotulot ovat 1 575,10 – 2 107 euroa kuukaudessa, siivouksesta peritään 8,50 euroa/tunti.

Asiakkaiden tulojen selvittäminen luo merkittävän määrän hallinnollista työtä sekä palvelun aloituksen yhteydessä tehtävän asiakkaan tulojen selvittämisen että vuosittain tehtävän tulojen tarkistamisen muodossa.

Siivouspalvelun asiakasmaksu 1.2.2025 alkaen

Jatkossa siivouspalvelun asiakasmaksu ei määräytyisi enää asiakkaan tulojen perusteella, vaan asiakkaat maksaisivat palvelusta yhdenmukaisesti tasasuuruisen kuukausimaksun muiden kriteerien täytyessä. Siivouspalvelun asiakasmaksua korotettaisiin. Maksun suuruutta ja tulosidonnaisuutta ei ole tarkasteltu vuoden 2015 jälkeen. Asiakasmaksun korotuksessa on huomioitu kohtuullisuus ja yleinen hyvinvointialueiden siivouspalvelun asiakasmaksun taso.

Maksu esitetään muutettavaksi sosiaalihuollon tasamaksuksi 1.2.2025 alkaen ja maksu olisi 26,35 euroa tunnissa.

Asiakasmaksujen määräytymisperusteet

Hyvinvointialue saa periä asiakassuunnitelmaan sisältyvistä sosiaalihuoltolain 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tukipalveluista sekä sosi-

aalihuoltolain 14 §:n 2 momentin perusteella järjestetyistä asumista tukevista palveluista kohtuullisen maksun (asiakasmaksulaki 10 h §).

Siivouspalvelun asiakasmaksuja on tarkistettu edellisen kerran 20.11.2015 (sosiaali- ja terveystieteiden virastopäällikön päätös § 180), jolloin asiakasmaksuja korotettiin 5,20 eurosta 5,30 euroon ja 8,40 eurosta 8,50 euroon tunnissa. Vuoden 2015 päätöksen jälkeen maksuja ei ole korotettu indeksitarkistusten yhteydessä.

Asiakkaalta voidaan periä vammaispalvelulain (675/2023) 18 §:ssä tarkoitettuun asumiseen tukeen liittyvästä ylläpidosta kohtuullinen maksu (asiakasmaksulaki 7 §). Kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan periä maksu lukuun ottamatta alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa (asiakasmaksulaki 4 §). Ylläpitomaksuun kuuluu sellaisia kustannuksia, jotka ovat tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta ja joita henkilölle tavanomaisesta elämisestä ja asumisesta tavallisesti aiheutuu. Tavanomaisia elämisestä ja asumisesta aiheutuvia kustannuksia ovat esimerkiksi ateriat, hygieniatarvikkeet, siivoustarvikkeet, vesimaksu ja sähkömaksu.

Asiakkaalta voidaan periä sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaisesti yhteisöllisessä asumisessa tukipalveluna järjestettävästä ateriapalvelusta maksu.

Yhteisöllisen asumisen ateriamaksuja ja vammaispalveluiden ateriat- ja ylläpitomaksuja on tarkistettu edellisen kerran 15.2.2022 (sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös § 26), jolloin maksuja korotettiin julkisten menojen hintaindeksin (kuntien peruspalvelujen hintaindeksi) perusteella 2,8 prosenttia.

Taloudelliset vaikutukset

Laskennalliset odotetut tulovaikutukset vuodelle 2025:

Yhteisöllisen asumisen ateriamaksujen asiakasmaksujen odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 8,9 miljoonaa euroa ja korotetuilla maksuilla noin 10,2 miljoonaa euroa. Muutos asiakasmaksutuloihin olisi noin 1,3 miljoonaa euroa.

Vammaispalveluiden asumispalveluiden ylläpitomaksun ja sähkön maksun odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 180 000 euroa ja ehdotetuilla asiakasmaksuilla noin 360 000 euroa. Muutos asiakasmaksutuloihin olisi noin 180 000 euroa. Vammaispalveluiden ateriamaksujen odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 4 miljoonaa euroa ja ehdotetuilla asiakasmaksuilla noin 5 miljoonaa euroa. Muutos asiakasmaksutuloihin olisi noin 1 miljoonaa euroa.

Siivouspalvelun asiakasmaksujen odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 16 600 euroa ja ehdotetulla maksulla noin 77 200 euroa. Muutos asiakasmaksutuloihin olisi noin 58 200 euroa.

Vuosituloissa on otettu huomioon sekä omasta toiminnasta että ostopalveluista tulevat tulot. Tässä esitetyt laskennalliset taloudelliset vaikutukset perustuvat vuoden 2023 ja 2024 suoritemääriin.

Maksutulojen kertymään vaikuttaa sosiaalihuollon tasamaksujen lakisääteisten asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuus.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomainen päättää, hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Vaikutusten arviointi

Esitetyillä siivouspalvelun muutoksilla asiakasmaksun määrän kasvaisi kaikilla asiakkailta. Maksun aiemman tulosidonnaisuuden vuoksi korotuksen määrä vaihtelisi asiakkaan tulotason mukaan. Maksu kuitenkin kohtelisi kaikkia asiakkaita jatkossa yhdenvertaisesti, koska se perittäisiin saman suuruisena kaikilta asiakkailta.

Esitetyillä yhteisöllisen asumisen ateriamaksujen ja vammaispalveluiden ylläpitomaksun ja ateriamaksujen muutoksilla asiakasmaksun määrä kasvaisi lähes kaikilla asiakkailta.

Vammaispalveluiden uusien ateriamaksujen myötä asiakkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa, kun kaikki asiakkaat maksavat vain syömistään aterioista.

Sähkön maksun pitäminen erillään ylläpitomaksusta tukee asiakkaiden yhdenvertaisuutta, koska osalla asiakkaista sähkö kuuluu vuokraan tai asiakas maksaa sähköstä sähkömittarin mukaan.

Esitettyjen korotusten vaikutukset alaikäisiin henkilöihin arvioidaan olevan pieniä. Esitetyistä korotuksista vain vammaispalvelujen ateria- ja ylläpitomaksut voivat koskea alle 18-vuotiaita. Tällä hetkellä 16-18 -vuotiaat vammaiset henkilöt maksavat asumisesta vuokraperusteisesti sekä aterioista ja ylläpidosta. Jatkossa asiakkaiden yhdenvertaisuus paranisi, koska ateriat perittäisiin syötyjen aterioiden osalta, kun nykyisessä mallissa asiakkaan kotilomapäivien ajalta on voitu periä kokopäi-

10.12.2024

Asia/12

väinen ateriamaksu toteutuneiden aterioiden sijaan. Kuukausiperusteinen ylläpitomaksu voi joillakin lapsilla nostaa kuukausittaista asiakasmaksua, koska mahdollisesti kaikki lapset eivät ole aikaisemmin käyttäneet esimerkiksi saunaa. Kaikkiaan vaikutukset eivät ole suuret, mikä lisäksi uudistuvan vammaispalvelulain myötä kyseiset maksut eivät enää kohdistuisi alaikäisiin lainkaan. Uuden vammaispalvelulain on tarkoitus astua voimaan 1.1.2025 alkaen kolmen vuoden siirtymäajalla.

Asiakkaalle kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä tiedottamalla asiakasta alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuudesta heti palvelun käynnistämisen vaiheessa asiakasmaksulain 11 §:n informointivelvoitteen mukaisesti.

Asiakkaalla on mahdollisuus hakea sosiaalihuollon tasasuuruisiin maksuihin asiakasmaksulain 11 §:n mukaisesti asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Henna Järvinen, projektisuunnittelija, puhelin: 09 310 41126
henna.jarvinen(a)hel.fi
Elina Karhunen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 34353
elina.karhunen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Tiedoksi

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Terveys- ja päihdepalvelut
Toimialan yhteiset palvelut
Taloushallintopalvelut